



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IVRIS CANONICI|| SEV PONTIFICII|| PARTITIONES,||

Grégoire, Pierre

[Frankfurt], 1595

VD16 G 2996

15 De appellationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63677)

tur arbitrio principis, qui admittit supplicationem, argument. capit. statutum, §. in super, de rescript. in Sext.

DE APPELLATIONIBVS.

a TITVLVS XV.

a *Exstat titulus de appellationibus, recusationibus, & relationibus, libr. 2. Decretalium, tit. 18. & lib. 2. Sexti, tit. 15. libr. 2. Clementinarum, tit. 12. & lib. 49. P. tit. sunt, 1. de appellationibus & relationibus, 2. a quibus appellari nō licet 3. quis & a quo appelletur. 4. quando appellandum sit, & intra qua tempora 5. de appellationibus recipiendis, vel non 6. de libellis dimissoriis, qui Apostoli dicuntur, 7. nihil nouari appellatione interposita. 8. qua sententia sine appellatione rescindantur. 9. an per alium causa appellationis reddi possint 10. si tutor vel curator, vel alius appellauerit 11. eum qui appellauit, in provincia defendi. 12. apud eum, a quo appellatur aliam causam agere compellendum. 13. si pendente appellatione mors interuenerit. Et libr. 7. C. sunt tituli. 62. de appellationibus & consultationibus. 63. de temporibus & reparacionibus appellationum, seu consultationum. 64. quando prouocare non est necesse. 65. quorum appellationes non recipiuntur. 66. si pendente appellatione mors interuenerit. 67. de his, qui propter metum iudic. non appellauerunt. 68. si unus ex plurib. appellauerit. 69. si de momentanea possessione fuerit appellatum, 70. ne liceat in una eademque causa tertio prouocare, vel post duas sententias iudicium, quas definitio praefectorū roborauerit, eas retractare. In nouellis Iustiniani, nouel. 23. de appellationibus, & intra qua tempora debeat appellari. 49. de his, qui ingrediuntur ad appellationem, & c. nouel. 20. de administrantibus officia in sacris appellationibus.*

CAPVT. I.

1. Cōtinuatio. 2. Quid appellatio. 3. Diuisio.

Q Via iudicatū plenū non potest fortiri effectum, si appellatū ab eo sit ad superiorem, cuius ope sententia dicta, rescissa sit vel rescindi speretur, a quia etiā sententia contra ius litigatoris lata, si ab ea appellatum non sit, tenet, licet non teneat, si feratur contra ius constitutionis, bideo de appellatione dicamus.

Appellatio itaq; , † quæ & prouocatio, dicitur hic inuocatio auxilii superioris ad emendanda facta iudicis & vel alterius. d

A Appellatiōnū † aliaē sunt extraiudiciales, aliaē iudiciales. e Extraiudiciales sunt de his, quæ nondū in iudicium deducta sunt, vt dum appellatur ab electiōne, spoliatiōne, & similib. f Estq; hæc proprie prouocatio ad causam, & habet vim conuentionis seu uocationis in ius, & profunde hæc prouocatio seu appellatio fit ad iudicem ordinarium, coram quo citādus vel uocandus esset pro lite aduersarius, dum est litigandum uia ordinaria. g Iudicialis est de his, quæ in iudicium ueniunt, vel ante litis cōtestatiōne, b vel post. Harum rursum quædam sunt rationales, quædam friuolæ, uanæ, & inanes, & leues. k

SCHOLIA.

a *c. si quis episcopus, in fin. & seq. 6. q. 4. & in prin. 35. q. 9. sententia post appellationem non debet executioni tradi. c. uenientes, de iure iur. tum propter superioris auctoritatē, tum etiā, quia nihil est post appellationem innouandum, c. dilectis, de appell. in. nihil nouari appellat. pendenti. tum quod iudicium exstinguitur in specto praesente statuti. l. 1. in si. ad Senatusconsult. Turpill. P.*

b *c. cum inter uos, de sent. & re iud. ca. c. qui, §. diffinitura, vers. nem si sententia, 2. q. 6. l. 2. C. quando prouoc. non est necess. l. 1. §. 1. qua sent. sine appellatione. rescin. P.*

c *Nos hæc finitiōne tradidimus ommissis aliis, libr. 50. Syntag. c. 2. cōtinet prouocatio iniqua sententia querelā, l. praefecti, de minorib. 25. an. sic in cā. 1. 2. q. 6. licet appellati uitiatā causam remedio appellationis subleuare, maiores iudices contra minorū iudicium subditorum sententias inuocantur. c. anteriorū, 2. q. 6. l. 1. §. si quis in appellatione, de appell. Caterum, qui prouocat, ea mente id agit, ut arbuetur futurū emendandam sententiam, de qua conuenerit quamuis plerunq; in euentu & effectu superior in peius sententiam inferioris reformet, l. 1. de appell. Pand. sic habitariatione intentionis, vel eius quod fieri debet, non eius quod saepe aliter quā oporteat fit, dicitur emendatio sententia inferioris fidei per appellationem, arg. l. pen. de insti. & iur. superior*

superior hic dicitur index proximior immediate eius, de cuius sententia quis spiam cōqueritur & pronocat, nec appellatur ad superiorem omisso medio. c. dilecti. 66. de appell. l. 1. eo. tit. P. ita nec fit ad comparem iudicis iudicantis, sed ad eius superiorem appellatio. §. illo videlicet, seu cap. 4. nonella 23.

d Dixi vel alterius, ut complecterer quoque extraiudicalem appellationem, qua ab aliis quam iudicatus sit, ut ab electione & electoribus, cap. constitutus, de appellatio. & sic de similibus, de quib. postea.

e Vide, qua diximus de hac divisione, libro 50. Syntag. iur. c. 2. num. 5.

f Clemen. sicut, de appellatio. tradit & Bald. de extraiudicialibus appellationibus in l. si. de appellatio. recipien. ubi & lex aliquas enumerat. Dupliciter autem erit illa extraiudicialis consideranda, primo, quando non appellatur a iudice, sed aperte extraiudicium, per textum in cap. bona memoria, de appellat. & ibi interpretes. secundo, quando appellatur a iudice extraiudicialiter procedente, Philippus Francus in d. cap. bona, licet tamen a gravamine extraiudiciali ad superiorem appellare, cap. concertationi. 3. de appellationib. in Sexto, c. cum sit Romana, eo. tit. apud Gregor.

g Dicit cap. cum sit Romana. §. si vero, de appellatio. gloss. ad d. cap. concertationi, ad verbum, gravatum, eod. tit. in Sexto. P. norm. ad cap. cum inter, numero 17. de except. Ideo ordinarius iudex est ad eundem, habetque hec appellatio vim oppositionis, veluti si ab exsequente appelletur, nec pronocabitur ad superiorem ordinarii. Et P. norm. ad cap. dilecti, numer. 47. de appellatio. ait, quod extra iudicium nemo potest appellare, nisi ad superiorem, quem potest adire per viam querelæ, eo quod appellatio extraiudicialis nihil aliud sit, quā pronocatio ad causam, ut qui non potest citari coram aliquo iudice, non possit etiam ad eum pronocare edicto, c. cum sit Romana, de appella. vide Bartho. ad l. de pupillo.

A §. si quis ipsi pratori, in 1. opposit. de op. no. ni nunt. P. & ad l. si res, & ibi text. de appel.

h Vi si quis vocatus sit a iudice cum brevis nimis termino. c. 1. de dilatio. l. 1. §. solent, quando appella. fit P.

i Ante vel post sententiam, cap. significante, 34. cap. Rodolphus, 35. de rescriptis. si a sententia diffinitiva, vel eius executione. l. ab exsecutore, de appellat. l. ab executione, quorum appellat. non recipian.

k cap. cum appellationibus, de appellation. in Sexto, cap. vi. debitis honor. eod. tit. apud Gregor. sunt inter frustratorias, qua morandæ solutionis causa, vel iudicis suspendendi interponuntur apud Modestinum in l. tutor, 41. de usur. libro 22. titu. 1. frivolæ & leues, qua pro minimis sunt, quas & reiicit Vlpianus in l. si rem alienam, §. solutam autem, de pign. actio. lib. 13. P. tit. 7. frustratorias dixit Pragmatica sanctio, moratorias iudicii, titu. de frivol. appell.

CAPVT II.

Pro quibus appellari possit.

Appellare licet hoc iure, maxime Pontificio, pro omnibus rebus maioribus & minoribus, a nisi expresse prohibeatur, b quia nō consideratur tam res in ipsis, quantum iniustitia, c & in ciuilibus, & in criminalibus causis. d Atque sacri canones ante & post litis cōtestationem, & in prolatione sententiæ, & post, singulis tribuunt appellandi facultatem: leges autem ciuiles appellacionem, nisi in certis casibus, ante sententiam non probant. e Verum & iure Pontificio quædam requiruntur in appellacione recipienda ab interlocutoria, de quibus paulo post. f Prohibitum autem est, ne appellet damnatus manifestus, raptor, vel fornicator, qualis ille, quem absentem Apostolus excommunicauit. g item ne appellet officialis a suo iudice propter officii sui causam damnatus, h ne ab exsecutore, nisi is excedat. i Reiicitur & appellatio, per quam quis impedire nititur, ne interim aperiatur testamentum, neque

recipietur de eo, quod perpetuo edicto A
receptum, & decretum est, l. vel de mo-
mentanea possessione, m. vel de regularis
disciplinæ correctione, n. vel de sententia
interdicti, o. saltem in his non obstante ap-
pellatione, & sine præiudicio eius fiet sen-
tentiæ executio, & quoties etiam fiscalis
calculi satisfactio postuletur, aut tributum
exposcitur, aut publici vel priuati debiti
evidentis & conuicti, redhibitio flagita-
tur: vt & appellatione exclusa, necessario B
in contumacem, vigor iudiciarius exer-
citur. p. Non valet etiam appellatio genera-
lis super omni causa, quæ contra appellan-
tem moueri posset, q. nec a futuro grau-
mine, nisi de eo comminatio facta sit, vel
per indicia iam appareat. r. Si quando et-
iam causa iudicanda delegatur appella-
tione remota, appellatio non impedit co-
gnitionem, vel sententiæ executionem, s.
exceptis quibusdam casibus. t. non appel-
latur item a confirmatione electionis, v.
neque appellat per contumaciam damna-
tus absens; x. neque a sententia diffinitiu-
conformiter appellare licet, y. neq; a con-
cessione rescripti, z. non magis quam nec
a lege vel constitutione generali, edita ab
eo, qui habet potestatem edendi, aa. nec
a compromissorum arbitratorum sententia,
bb. nec generaliter valida erit appellatio
contra ius. cc.

S C H O L I A.

- a. cap. de appellationibus, 11. de appellation.
l. litigatoribus. 14. & l. & in maioribus. C.
de appellat. l. Imperator Alexander, 25. in
fi. de appel.
b. Prohibentur enim in quibusdam appella-
tiones, vt ex sequentibus liquet. Aig. Spe-
culator tit. de appellationibus ponit 37. ca-
sus, in quibus prohibetur, & Iason ad auth. E.
ad hac, de appel.
c. cap. ad nostram, cap. cum speciali. §. porro,
de appellationibus. Et ex constitutione Caro-
li 8. Regis Galliarum, articulo 5. 2. in cau-
sis pure personalibus, sententia non exce-

dentis condemnationem decem librarum,
executioni demandari possunt, non ob-
stantibus oppositionibus, aut appellationi-
bus quibuscunque, sine præiudicio tamen
illarum, & forsitan, quia de modico non cu-
rat prator, & pro modico iure civili appel-
latio non recipitur, auth. Nisi breuiore. C.
de sent. ex periculo recita. l. vnica. C. si de
momentanea possess. fuerit appel. quamuis
iure canonico aliter receptum sit. c. de ap-
pellationibus, de appel.

d. l. & in maioribus, de appellationibus, C. ca-
no. liceat, 2. quest. 6. cap. cum sit Romana,
5. §. fin. de appellation. l. addictos supplicio,
29. l. si quis. 30. de appellation. l. addictos,
6. §. fin. de episcopa. audien. Cod. l. non tan-
tum, de appellationibus. P. l. 2. §. cum accipi-
mus, de pœnis. P. l. 2. C. si penden. appella-
tion. mors interuen. quibus tamen obest. l.
si qua pœna. 244. de verborum significat.
qua tamen intelligitur de damnato & con-
fesso, & eo, quem damnauerit is, qui pote-
statem damnandi habuerit secundum pœ-
nam, qua a lege imposita est crimini eius,
& iuxta l. 2. quorum appellatio non reci-
pian. sicut in l. obseruare. C. eod. & in ca-
no. fin. §. nullus. 2. quest. 6. Nullus, inquit,
homicidarum, veneficorum, malefico-
rum, adulterorum, itemque eorum, qui
manifestam violentiam commiserunt,
argumentis conuictus, testibus supera-
tus, voce etiam propria vitium scelus-
que confessus, audiatur appellans. O-
portet autem concurrere simul confessio-
nem, & quod confessus conuincatur, an-
tequam denegetur appellatio, aliter sola
confessio in criminali causa non nocet, ne-
que etiam in civili, secundum quosdam,
quominus possit appellari, l. non tantum,
de appellatio. P. gloss. ad dictum §. nullus,
ad verba, & hoc in notoriis. Punitur
30. auri pondus iudex erga principem, &
tandem erga officium eius ultra damna
grauari, qui non admisit appellationem, l.
quoniam iudices. 11. de appellation. C. &
in nouella 127. cap. 3. Galba Caesar ani-
maduer-

mauertit in Capitonem, quod non detulisset appellationi cuiusdam rei, sed dum is ab eo ius dicente ad Caesarem prouocasset, statim in excelso rem cellam transiisset, age, inquit, dic causam coram Caesare, eumque causa cognita damnasset, ut scribit Xiphilinus ex Dione, in Nerone. Rebuffus etiam in tractatu de senectutis exsecutoris, in praefationibus num. 4. in tomo primo commentariorum in constitutiones Regias, tradit ex Boerio, in decisi. 153. in B cip. Iudex pactus Iordanum quendam del'Isle, qui neptem Papa desponsauerat laqueo suspensum, quod post appellationem emissam ad senatum, & quia noluerant renuntiare appellationi suspendi fecerat Seguinum & Rhenatum, valet, anno 1313. die Sabbathi. Ipse autem Rebuffus ibidem ait, recipi in Gallia, in criminalibus quoque appellationem, & in omni causa, nisi delinquens captus sit in ipso maleficio, vel sit sponte confessus, ut fuit statutum in parlamento Parisiensi anno Domini 1286. Et in illis quoque casibus hodie recipi, & adeo esse fauorabilem appellationis in hoc regno admissionem, quod tres latrunculatorum, quos praepositos mareschalcorum dicimus, seu Preuolts de mareschaux, fuerint capite truncati, eo quod non obstante exceptione fori a reo opposita, & post appellationem ad senatum emissam, D exsequi fuissent sententiam suam, licet recte possint, non obstante appellatione exsequi sententias suas, ubi fori non obicitur eis exceptio seu praescriptio. Caterum ex consue. ud. ne generali Germania, appellationes in criminalibus non admittuntur, ut habetur in ordinationibus Imperii, parte 1. titu. 28. §. 5. Et ita obseruari in Camera Imperiali Spirensi notat Minsingerus, lib. 4. obseruationum, obseruation. 41. E & 42. & Andreas Gaylius lib. 1. practicarum obseruationum, obseruat. 1. numero 28. tamen ut iidem ibidem notant, principaliter ratione nullitatis processus, dummodo index criminalis immediate Impe-

rio subiectus sit, in Camera Imperiali citatio ad deducendam nullitatem processus decerni potest, nempe quod contra accusatum absentem non legitime citatum, vel captum, inauditum, & indefensum, & sic nulliter processum sit, iuxta cap. qualiter & quando, in 2. §. debet igitur, de accusatione. & l. absentem, eodem tit. Cod. & iuxta textum in cap. fin. §. debet igitur, de heretic. in Sexto. & ibi gloss. in verb. iudiciis, & text. in l. vnus. §. cogniturum, de quaest. in quo casu ipse index comparere debet, & docere per acta criminalia legitime processum fuisse. Iure Pontificio, qui non defert appellationi in grauioribus criminibus, debet submoueri ab omni officio clerici, id est, debet deponi, cano. decreto. 2. quaest. 6. & in civilibus debet ad superiorem remitti puniendus eius arbitrio, cap. de priore, & ibi interpretes, & glossa de appellatione. Vlpianus etiam ait in l. lege Julia, de vi, 7. ad leg. Iuliam, de vi publico. Lege Iulia de vi publica tenetur, qui cum Imperium, potestatemque haberet, ciuem Romanum aduersus prouocationem necauerit, verberauerit, iusseritque quid fieri, aut, quid in collam iniecerit, ut torqueatur. Inbeturque in l. a proconsulibus, de appellatione. C. corporali condigno supplicio affici, qui in criminali causa noluerit appellationem admittere, & l. addictos, de episcopali audien. Cod. ait capite puniri iudices, qui post appellationem interpositam, sententiam executi fuerint capitalem, quia paria sunt occidere innocentem, & occidere eum, qui confugit ad instam iuris defensionem. e Sunt verba Alexandr. 3. in cap. super eo, 12. de appellatione. facit cap. vi debuit honor, eod. tit. Ius porro civile non permittit appellationes ante sententiam diffinitiuam, si grauaamen reuocari, & reparari possit in diffinitiuam, l. 1. §. huic consequens, de appellationibus, nisi noluerit index reuocare grauaamen, consentit l. eos. §. super his vero, de appellationibus, l. ante sententiam

tempus, quorum appellatio non recip. P. A
 l. fin. C. de sentent. & interlocuto. omnium
 iudicum, l. apertissimi. C. de iudic. cum si-
 mili. Permittit autem, si grauamen inter-
 locutoria illatum non possit postea in diffi-
 nitua emendari, veluti si tortura statua-
 tur, l. 2. de appellat. recip. P. si appelletur a
 comminatione iudicis, inducente iustum
 metum, cap. cum cessante, de appellation.
 Et sic in similibus, in quibus satius est in
 tempore grauamini occurrere, quam post
 laesam causam ad remedium recurrere, vt
 in l. vnica. C. quando liceat sine iudice se
 vindic. l. fin. C. in quibus causis in integr.
 restitutio non est necessar. Constituit & Sy-
 nodus Basiliensis in §. statuit de causis, in
 Pragm. sanctio. id ipsum quod ius ciuile,
 ne a quacumque instantia ante diffinitiu-
 am sententiam quomodocumque appel-
 letur, nisi forsitan tale grauamen exstiterit,
 quod in diffinitua reparari non possit. Id
 ipsum & statutum in §. 1. de friuolis ap-
 pellationibus, in eadem Pragmat. sanctio.
 Consentit & regula cancellaria Apostoli-
 ca. 35. In Gallia etiam ex constitutione Re-
 gum Caroli 8. artic. 52. & Francisci pri-
 mi in publicatis anno 1519. articulo 4. sta-
 tutum, vt iudices, a quibus ante senten-
 tiam diffinitiuam appellatur, possint prose-
 qui iudicium, vsque ad diffinitiuam, non
 obstante appellatione, & sine praiudicio e-
 tius, de his, quae in diffinitua reparari pos-
 sunt. Verumtamen si appellationibus ve-
 lint deferre iudices, poterunt utique: non
 enim est illis prohibitum. Id ipsum si a iu-
 dicibus, ad quos appellatum est, inhibitu-
 fuerit iudici, a quo appellatur, ne ulterius
 procedat, quod sit vel per literas superioris
 iudicis, vel per literas a principe, veleius
 cancellaria in Gallia impetratas, quibus
 iudici insinuat is supersedit ob reueren-
 tiam superioris, vt notat Rebuffus ad Ru-
 bricam de friuolis appellat. glo. 1. in con-
 cordatis. Statutum & id ipsum in constitu-
 tionibus Imperis, non recipi ad cameram
 Imperialem appellationes a sententiis in-

terlocutoriis, quando grauamen potest re-
 parari in diffinitua secundum ius Cesa-
 reum, vt habetur in ordinationibus iudicii
 Camera Imperialis, parte 2. tit. 28. articu-
 lo 11. sed & in Concilio Tridentino, sessio-
 ne 13. de reformatione, cap. 1. in hac verba
 statutum: In causis visitationis, & cor-
 rectionis, siue habilitatis, & inhabilita-
 tis, nec non in criminalibus ab episco-
 po, seu illius in causis spiritualibus vica-
 rio generali, ante diffinitiuam senten-
 tiam ab interlocutoria, vel alio quocum-
 que grauamine, non appelletur, nec epi-
 scopus seu vicarius appellationi hu-
 iusmodi tanquam friuola deferre tenea-
 tur, sed ea hac quacumque inhibitione
 ab appellationis iudice emanata, nec
 non omni stylo & consuetudine, etiam
 immemorabili contraria non obstante,
 ad vltiora valeat procedere, nisi gra-
 uamen huiusmodi per diffinitiuam sen-
 tentiam reparari, vel ab ipsa diffinitua
 appellari non possit, quibus casibus sa-
 crorum & antiquorum canonum statu-
 ta illibata persistant. Hac ibi & hac ea-
 dem cum aliis capitulis decreta session. 24.
 in decretis de reformatione c. 20.

f Infra hoc titulo capite quarto.

g Hac in c. cum sit Romana, §. si. cap. per-
 uenit ad nos, 13. de appellat. In aliis au-
 tem criminibus, in quibus non est noto-
 rietas, appellatio recipitur, vt ibidem di-
 ctum est.

h can. si. §. nulli quoque, 2. q. 6. l. 3. quorum
 appellat. non recipian.

i c. nouit ille, 43. de appellat. c. quod ad con-
 sultationem, 15. §. si. de re iud. c. ei qui ap-
 pellat. 41. §. ab executione, 2. q. 6. l. 4. & 5.
 quorum appellatio. non recip. l. ab execu-
 tione, 4. de appellat. l. quoniam, in 1. Cod.
 eod. tit.

k Si impediatur vna, ne scriptus heres in pos-
 sessionem mittatur, can. si. §. si quis etiam,
 2. q. 6. l. 6. C. de appell.

l c. consuluit, 27. de appellat. l. 7. §. penult. de
 appellat. recipien.

m Nempe

m *Nempe si appellatum fuerit a decreta si-
deciaria possessione, quam vocant recre-
dentiam vel momentaneam possessionem,
donec liquido constet de proprietate alteri
ex litigantibus adiudicata. l. vnic. si de mo-
menta. possessio. appellat. fuer. C. dicto can.
fin. §. de possessione, 2. q. 6. l. 2. de edicto diui
Adrian. tollen. C.*

n *cap. ad nostram, 3. c. reprehensibilis, §. nec
subiecti, & §. fin. cap. quia nos, 3. 2. de ap-
pellat. c. licet, de offic. ordina. nisi excedere-
tur modus in corrigendo, c. de priore, de ap-
pellatio. cap. super questionum, §. nos au-
tem, de offic. delega. quemadmodum ap-
pellatur ab exsecutore modum excedente,
capit. quod ad consultationem, in fine de
re iudica.*

o *ad hoc, 37. de appella.*

p *dict. can. ei qui appellat, §. quoties etiam, 2.
questio. 6. l. 4. Cod. quorum appellatio non
recipian.*

q *c. 2. de appellationib.*

r *c. 2. c. consuluit, 18. in 2. sic incipien. & ca.
cum cessante, de appel.*

s *c. pastoralis, 5. 3. de appellat. c. 1. de rescript.
de hac clausula remota appellatione in ca.
meminimus, 9. & in ca suggestum, 15. de
appellationib. item in l. 1. §. final. a quibus
appellare non licet. Et per hanc clausulam
remotus a potestate appellandi ab vno cau-
se articulo, remouetur ab aliis, ca. secundo
requiris, 41. de appellat. & si plures sint di-
uersi articuli in rescripto cum illa clausula
delegati, si ea clausula in fine ponatur post
illos ad eosde pertinet; sin autem inter plu-
res inseratur, ad superiores, non ad sequen-
tes pertinet, nisi negotia fuerint connexa,
c. inquisitioni, 71. de appel.*

t *Clausula appellatione remota, non perti-
net primum ad casus, in quibus appellatio
expresse conceditur etiam appellatione re-
mota. ut notat gloss. ad d. ca. pastoralis, 5. 3.
de appel. vi si iudex denegat restitutionem
spoliato, cap. ex conuestione, de restitutio.
spoliator. si non vult admittere recusatio-
nem ex consanguinitatis causa, ca. postre-*

mo, 36. de appellatio. quomodo autem ad
hanc recusationem sit procedendum, vide
cap. noui, 43. & cap. 61. de appel. item si
citauerit personas ad locum non tutum, c.
ex parte, 47. eodem titu. si cogit partes liti-
gare coram subdelegato suspecto, ca. super
questionum, de offic. delega. dehinc secun-
do quamuis a iudice, cui causa delegata
est remota appellatione, non admittatur
appellatio, qua in iure expresse in casu clau-
sula non est concessa, tamen hodie licet ap-
pellare, & non obstante clausula agitur
coram iudice appellationis, de ea causa
appellationis, etsi non fuerit admissa, & si
iusta visa fuerit, retrahatur iudicatum, c.
vt debitus, de appellat. Solet & postquam
causa fuerit deuoluta ad superiorem per
appellationem, per inhibitionem superioris
prohiberi cognitio cause inferiori. Quem-
admodum & 23. loco poterit appellari non
obstante clausula illa, si sententia manife-
stam contineat iniquitatem, ca. inter cate-
ra, 9. de sententia & re iudica. Item & 4.
non obstante illa clausula poterit tertius
seu alius ab illis, quib. iudex cum illa clau-
sula datus est, pro suo interesse appellare a
sententia eius iudicis, ca. super eo, 15. de of-
ficio delega.

v *cap. constitutus, 47. de appellat. vbi tamen
dicitur contra electum & confirmatum
posse opponi, non per modum exceptionis
vel appellationis, ad impediendum electio-
nis & confirmationis effectum, sed in mo-
dum denuntiationis vel accusationis co-
ram episcopo vel superiore, si quod sit vi-
tium in electo, quod mereatur priuatio-
nem, facit ad idem c. post electione de con-
cess. prebend. qui enim per electionem &
confirmationem missus est in possessionem
beneficii, assequitur eius plenum ius, ideo
exceptio aduersus illum, vt nimis sera, non
admittitur; accusatio vel denuntiatio con-
tra, & per exceptionem quis quidem re-
pellitur ab obtinendo beneficio, sed non a
iam obtento, ca. super his, de accusatio. vbi
confirmatus non habebat plenum ius, ideo*

Ooooo

exceptio contra illum locum habuit; con-
trarium autem, ubi plenum ius fuisset con-
cessum, & exigitur tantum executio, qua
tunc non est impedienda per exceptionem,
nisi electus & consecutus plenum ius esset
publice de crimine infamatus. c. accedens,
de accusationibus. alioquin executio non
debet impediri praetextu exceptionis oppo-
sita, nisi obiceretur de falso, c. de catero, de
sent. & re iudi. c. super eo, de crimine falsi.
x can. sunt etiam, 2. q. 6. can. de illicita, §. de B
conventionione, 2. q. 3. l. 1. quorum appellat.
non recipian. C. l. & post edictum, 7. §. fi.
de iud. l. ex consensu, §. fi. de appel. P. requi-
ritur autem hic, quod ante contumaciam
adfuerit, & quod postquam contumax fue-
rit declaratus, damnatus existerit. d. l. &
post edictum, §. fi. & quod statim post pro-
nuntiatum non adfuerit petens reparatio-
nem sententiae, & restitutionem in integrum,
per L. diuus Antonius, 7. in prin. de restit. in C
integ. Consideratur etiam ut appellatio de-
negetur absenti, quod ante sententiam non
appellauerit, nam si idē absuerit, eo quod
appellasset ante diffinitiuam, poterit & ab-
sens ab ea diffinitiuam quoque appellare, iuxta
id, quod explicatur in clemen. 1. de dolo &
contum.
y Hoc ita explica, veluti si index delegatus
ad causam de ea sententiam dixerit, & ita
primo ab eo appellatum sit, & post appella-
tionem alius delegatus fuerit, qui eandem
confirmauerit sententiam, a qua iterum
appellatum fuerit, & ad alium vel ad eun-
dem causam remissa eadem sententia termi-
nata sit. nam si ab ea tertia sententia con-
firmatoria duarum priorum appelletur,
non valet appellatio. c. sua nobis, 6. §. de app.
clem. fi. eo. tit. c. si autem, in prin. & §. unde
in septimo, & c. si quis in quacumq;, 2. q. 6.
l. unica, ne liceat in una eademq; causa ter
appellare. C. nouel. 82. §. praebeunt, versi.
vel nisi tertio, nec obest quod quis potest
quotiescunque grauatus erit appellare, d.
c. quoties, & ca. pulsatus, 3. qu. 6. nam illud
intelligitur de omni & diuerso grauami-

ne, sed non quando in diffinitiuā sententia,
contra eandem quis idem grauamen pro-
ponit pluries, a quo in duabus appellatio-
nibus recidit, & indicatum est, non fuisse
grauamen; minus quoque obest c. Lotha-
rius, 3. q. 2. ubi Theodeberga dicitur ter
appellasse, nam illud ter, in eadem appella-
tione repetitionem habet, dicendo appello,
appello, appello, & sic una est appellatio,
nec de ea ter fuit seorsum iudicatum a su-
periore vel alio iudice, & ita potest ter &
quater & quinque appellari a iudice, si
non admittat appellacionem, ut si non ob-
stante appellacione interposita procedat, se-
cundo licet ab eo appellare, & si non ob-
stante secunda ab eo procedente, tertio &
sic consequenter. renouatur enim grauamen,
ideo toties appellare licet quoties reno-
uatur. c. directa, cum ibi notatis, de appel.
sic intelligitur c. omnis oppressus, & cano.
ideo, 2. q. 6. Consentiunt superioribus desi-
nata in conuentionibus regis Galliarum &
summi pontificis, tit. de friuolis appellatio-
nibus, in concordatis. Ab interlocutoriis,
inquit, secundo, a diffinitiuis vero ter-
tio prouocare non licere decernimus;
sed volumus secundā sententiam intel-
locutoriam conformem, & tertiam dif-
finitiuā etiam conformem, omni mo-
ra cessante, executioni debite deman-
dari debere, quacumque appellacione
interposita non obstante. Idemq; & ante
statutum in Pragmatica sanctione, eod.
tit. de friuolis appellatio, & in 35. regula
cancellariae Apostolicae.

z a concessione enim rescripti non appellatur,
sed ab eius executione, l. 1. a quib. appella.
non licet, P. l. 1. §. quassitum, de appellatio.
l. iubemus, 3. q. 4. eo. tit. C. neq; enim obientu
rescripti principis a recto deniare oportet,
ca. si quando, 5. & ibi nos multa diximus
de rescripti. c. ex parte, 4. de atate & quali-
ta. ordina.

aa Textus & doctores in c. quia nos, de appel.
l. si res, & ibi Bartol. de appellacionib. re-
cip. P.

bb Quod

bb Quod exprimitur & declaratur in cap. a A
iudicibus, & §. si quem, & c. si quis episcopus,
§. arbitrariis tantum, 2. qu. 6. dicimus autem non appellari a compromissis electis
arbitris, ut excludamus arbitrorum sententias, quæ ab ordinariis habentibus alioquin
iurisdictionem proferuntur, a quibus appellatur, d. c. a iudicibus, vers. ab eis, et si
ut arbitrarii, possunt enim iudices ordinarii, qui habent alioquin iurisdictionem,
eligi in arbitros, c. cum tempore, de arbit. B
& c. causam, de electione. item delegati, c. literas, de presunt. c. cum olim, de arbit. ca. nisi essent, de prabend. & isti possunt, ut
iudices in consentientes sententiam dicere, l. 1. C. de iurisdic. omnium iudic. & ita ab
illis appellatur, l. arbitro, qui satisfada, cog. an. Pau. nisi expresse se sententiam dicere tanquam
arbitros tantum dixerint; nam tunc electi ut simplices arbitri compromissarii,
non habita ratione iurisdictionis alterius C
iudicant, & ab illis non appellatur. Possunt & iudices ordinarii causam introductam
sua iurisdictionis amicabilem componere, ut in ca. si quis membrorum, 2. §. q. 8. can. si primates, §. q. 2. §. si vero, ut differentes iudices, in athen. veruntamen eius
cause arbitrium non possunt in se suscipere, D
ca. 1. infamis, §. tria, 3. q. 7. circa fin. sicque ordinarii possunt esse arbitri causarum alterius fori, ut & iudices ex consensu litigantium, & cause non introducte sue
iurisdictionis. Quamuis quidam dicant iure canonico posse proprium iudicem in arbitrium
eligi, ut gloss. ad can. iudicibus, 3. §. ordinarii, 2. q. 6. cui ego ad stipulor, dummodo non sit in fraudem principalis iurisdictionis
domini, velemendarum statutarum; est enim proprium munus officii iudicis, prius tentare, an possit litigantes ad
concordiam inducere, l. aquisissimum, de usufruct. P. eodem modo & per verba electorum compromissorum excludimus sententiam
arbitrorum, in quos non sponte, sed iure cogente compromissum est; a qua appellatur, c. ab arbitris, 1. 1. de offic. delega.

in Sexti. l. 2. 3. in princ. de appella. l. is, in fin. C. de iud. & sic intelligendus est Alexander, dum ait, consi. 254. nume. 7. volum. 6. iure pontificio posse a sententia arbitri appellari, iure civili quoque non admitti appellacionem a sententia arbitrorum ex compromisso sponte electorum, docet l. 1. de arbitr. lib. 2. C. tit. 5. 6. l. non distinguemus, 3. 2. §. cum quidam, eod. tit. P. acquiescere itaq; debent compromittentes arbitrio, vel pœnam soluere, vel nullum erit arbitrium, si pœna adiecta non fuerit, vel dabitur exceptio, l. 1. & fin. C. de arbitr. l. non distinguemus, §. cum quidam, eod. tit. P. dummodo omnes, in quos compromissum est, indicauerint, non aliter, c. sane si ex consensu partium, 2. q. 6. qui canon ita intelligendus est, iuxta verba Gratiani, quando a paciore numero, quam consensum fuerit, indicatum est; alioquin enim si numerus electorum arbitrorum intervenierit, non esset provocatio recipienda, ut habetur concil. Carthaginensi. 3. c. 10. Africano, c. 89. apud Iuonem parte 6. c. 363. & sic etiam in c. a iudicibus, 3. 2. q. 6. a iudicibus, quos communis consensus elegerit, non liceat provocare, ex concilio Milevitano c. 24. vide qua tractauimus lib. 47. syntag. c. 39. Sed & notandum, quod scribit Bal. & Ias. ad l. nemo potest, in prima lectura, num. 66. de lega. 1. & in secunda lectura, num. 93. communem esse sententiam, fieri posse pacto, ut possit appellari ab arbitrio compromissorum in casibus, in quibus non oritur actio, non quidem proprie sed improprie appellacionem accipiendo pro reclamacione, d. l. non distinguemus, §. cum quidam, de arbitr. facit textus in l. ex consensu, de arbitris, P. consentiunt Butrigarius & Imola, ad c. quintanallis, de iure iu. Notat etiam Cosmas Guinier antiquus glossator pragmatica sanctionis, ad §. statui eadem, ad verbum iudice, de causis, in Pragmat. sanctio. quod de iure canonico, arbitrium iniquam poterit per viam reclamacionis retractari, & sic per implorationem offi-

cui iudicis, per c. 2. de arbit. quo loci & annotant interpretes, arbitrium continens manifestam iniquitatem debere retractari ex arbitrio iudicis, cap. exposita, de arbitris, ubi Panormit. & c. fin. de rerum permuta. c. examinata, de confirma. vtili vel inutili, dum tamen intra decennium fuerit reclamatum a parte conquerente, alias contra, vt notatur in c. per tuas, de arbitr. Quia nulla lex vel superior sustinere recte potest actum cum peccato, cap. fin. de praescriptio. quare sententia non transit in rem iudicatam ratione peccati imminentis. c. lator, eodem tit. & iniquitas notoria habet dolum presuntum, cap. 1. de presuntio. l. creditor, §. Lucius, manda. P. notat insuper Guinier predicto loco, de consuetudine Francia in patria consuetudinaria & foro seculari, appellari a sententia huiusmodi arbitratorum, eamque iudices emendare, si male fuerint arbitrati, quemadmodum & iure appellatur ab arbitris iuris, cap. ab arbitris, de officio deleg. in Sex. l. si. l. aperitissimi, C. de iudic. Caeterum & quāquam ab arbitratorum sententia appellari non possit, tamen contra poterit supplicare, c. non sine, de arbit. Speculator titulo de arbit. §. 1. versic. arbitrator, Bald. & Salyc. ad l. 1. C. de arbit. atque etiam poterit contra eorum sententiam recurrere ad arbitrium boni viri, vt infra docebitur.

cc c. consuluit, de appell.

CAPVT III.

A quo & ad quem appellatur.

Regula generalis constituenda, ab inferioribus ad superiorem a proximum b esse prouocandum, non ad parem, c nisi sit consuetudo contraria recepta. d licet tamen appellanti, qui errauit in proximo superiore adeundo, & appellando, mutare e & errorem suum corrigere. e Ad Papam omnes appellare possunt, nemo autem ab eo, f vt neque ab Imperatore g seu principe non habente superiorem, h non tamen a ciuili seu seculari iudice, ad Papam ap-

Apellatur, nisi is esset de temporali iurisdictione ecclesiae Romanae. i A delegato iudice appellatur delegas; k nisi forsitan summus pontifex iudici ordinario mandauerit iudicandam causam, quo casu non princeps, sed proximus iudicis superior appellandus est. l cauetur autem, sic clericus iudicem laicum appellet, m aut Christianus alterius fidei iudicem. n Appellatur a subdito ordinario episcopi ad episcopum; o ab officiali generali episcopi, & ab episcopo ad archiepiscopum, non ad episcopum p a concilio generali non est appellatio, q sed a concilio archiepiscopali appellatur primas. r

SCHOLIA.

a c. anteriorum, c. placuit, 2. quest. 6. l. precipimus, C. de appellat. l. 1. eod. tit. P. superior inferioris legem tollere potest, no contra inferior superioris. c. cum inferior, de maio. & obed. Ad maiorem, non ad minorem fit prouocatio, glo. ad c. 2. ad verbum, officiali, de consuetud. in Sext. Hinc notat Bald. ad leg. fin. C. communia deleg. quod quando aliquid fit iudicio sortis vel fortuna, non appellatur, quia ea res non habet superiorem in mundo. Sicq; admonet Rebuff. tracta. de appellat. art. 3. gloss. unica, diuisiones bonorum, qua interdum in Gallia fiunt iudicio sortis, non solere rescindi, nec ex ea minorem restituere. l. verum. §. sciendum, de minor. 25. ann. P. quia quod fato contingit cuilibet patrifamilias, quamuis diligentissimo, posset accidere. §. si locupletis, eiusdem leg. nisi esset enormis laesio, quo casu per officium iudicis rescindi posset, argu. l. maioribus, communi. vtriusque iudic. C. ubi Bald. vel nisi minor appellauerit in regno Galliae ab hac diuisione, dicens, se non quidem iudicio sortis laesum, sed dolo aduersarii, doliisque tunc re ipsa interueniens probabitur, aliquin non daretur restitutio. d. l. verum, de minorib.

b id est, non appellatur ad maiorem superiorem omisso medio superiori; gradatim enim

- nim semper ad proximum superiorem appellatio facienda est, ca. dilecti, 66. de appel. c. duo simul, 9. de officio & potest. iud. ordinar. c. Romana, 3. §. archidiaconus, de appellat. in Sext. l. imperatores, 2. 1. in prin. de appel. §. scito autem, de app. in nouellis, nisi forsitan princeps aut summus pontifex appelletur, qui & alia via per simplicem querelam & supplicationem adiri possunt, ut ordinarii ordinariorum, titulo quando imperator inter pupillos & viduas, ita &
- A** summum pontificem, debet is nibilominus coram illo comparere de sua appellatione ad summum pontificem dicturus. c. si duobus, 7. c. ad hac, 30. de appella.
- C** cano. anteriorum, §. illo videlicet, 2. quast. 6. & §. illo videlicet, nouelle 23. quia par in parem non habet imperium, l. nam magistratus, de recep. arbit. l. ille a quo, §. tempestiuum, ad Senatusconf. Trebellian. nec valet consuetudo, ut ad minorem vel ad parem appelletur; neq. de ea re receptum pactum, quia est contra substantiam appellationis, gloss. ad ca. 2. ad verbum officiali, de consuetud. neque pactum mutat substantiam actus, cui adicitur, l. ubi ita donatur, de donatio. causa mort. l. cum precario, de precar. Pan. nec statutum aut consuetudo, l. 2. de usufructu earum rerum qua usu consumuntur. Nisi consuetudo parem vel minorem fecerit in eo casu appellationis maiorem, Ioannes Andreas ad capit. Romana, de appellationibus, in Sexto.
- B** per appellationem summus pontifex innocatur, c. si quis vestrum, ca. omnes, cap. ad Romanam, c. si quis putauerit, c. ideo hinc, c. decreto, c. qui se scit, cum similibus, 2. 9. 6. can. accusatus, 2. quast. 6. c. si duobus, 7. de appellatio Potest & legatus Papa omisso medio appellari, vel adiri. c. 1. de officio leg. Quando tamen appellatur ad Papam iuxta formam, c. statutum, de rescript. in Sexto. non debet agitari causa appellationis in curia Romana, sed debet delegari in partibus seu locis litigantium cognoscenda & determinanda, ca. qua fronte, & ibi doctores, de appell. Et ita quoque statutum in concilio Basiliensi, §. si vero quippiam, de causis, in pragmatica sanctio. nisi forsitan propter defectum iustitie, aut iustum metum probatum summo pontifici, non possit in partibus delegari, ut in d. §. si vero, dicitur. Potest & ex consensu partium appellatio tractari, ubi appellatum est ad superiorem mediatum maiorem quam oporteat, vel apud parem, si modo consuetudo sit talis prescripta, & in his de facto non nocebit error, contra si ad inferiorem provocatum sit. l. 1. §. si quis in appellatione, de appella. P. l. ei cuius, 5. de appel. recipien. Et valet etiā appellatio ad maiorem quam proximum, sed sit ab eo remissio ad proximum immediate superiorem per l. imperatores, 2. 1. de appellat. vide Massuerium, tit. de appella. §. 27. quod si ex litigantibus, vnus ad proximum superiorem, alius ad summum pontificem appellet, si ordinarius superior faciat prior curare appellantem ad
- C** d. c. Romana, 3. §. ab archidiaconis, de app. in Sexto. iuncta distinctione proxime superioris annor.
- D** e can. fin. §. si vero is qui, 2. quast. 6. l. 28. C. de appel.
- E** f ca. ipsi sunt canones, 16. & sequen. 17. cuncta per mundum, cum ibi notatis, 9. qu. 3. can. omnes qui, 2. 2. distinct. Nec valet appellatio a Papa ad concilium, d. can. cuncta per mundum, cum ibi notatis, 9. quastio. 3. c. anteriorum, §. illo, 2. quast. 6. Panormit. super rubricam, de appel. nisi in tribus casibus, in quibus dicitur esse concilium generale supra Papam, ut notatur in cap. 2. §. 1. de auctoritate sacrorum conciliorum, & ibi per glossam Cosma Guinier. & in princ. tit. de collation. eodem lib. Pragma. sanct. Posset tamen a Papa male informato ad eundem bene informatum appellari, can. sententiam, 35. quastio. 9. cano. prece, can. cum apud, 11. quast. 3. c. tum ex literis, de restit. in integ. ubi doctores. Et peccaret Papa, si talem appellationem non ad-

- admitteret, iustitiam enim denegaret, ut notatur per doctores ad c. consultationibus, de offic. delega. & per Cardinal. Florent. ad clement. pastoralis, de re iudic. Verum hac appellatio non imponit necessitatem summo pontifici, nec impedit eius sententia executionem, nisi ipse suspendat, & praesumitur semper pro iustitia eius sententia. Prohibuit etiam expresse Pius Papa II. eius nominis, appellari a Papa ad futurum concilium, & voluit sic appellanti statim incurrere excommunicationem, a qua non possit ab alio quam a summo pontifice, excepto mortis articulo, absolvi. Item & incurrere censuras, quibus notatur criminis maiestatis laeseris. Exstat eius rei constitutio in sine tom. 1. consiliorum, sub data 4. Calend. Februarii, anni Domini, 1459.
- g** l. 1. a quibus appel. non licet, sic nec a Rege Galliarum appellare non licet, qui non habet superiorem, c. per venerabilem, qui filii sint legitimi. nec ab aliis, qui vices cum plenissima potestate gerunt, principis, ut nec olim a dictatore, qui semestrem apud Romanos gerebat potestatem absolutam, l. 2. §. populo deinde, de origine iur. nec a senatu, l. 1. §. sciendum est, a quibus appellatio non licet.
- h** Vt a Rege Galliarum qui non habet superiorem, ut dixi, ex c. per venerabilem, qui filii sint legitimi.
- i** ca. si duobus, 7. §. fin. de appel.
- k** ca. super questionum, 27. §. fin. de offic. delega. l. 3. C. de pedan. iudic. l. 1. & l. fin. quis & a quo appelletur, l. solent, §. legatos, de offic. pro consul. sic ab arbitris delegatis a Papa, Papa appellatur, l. ab arbitris, 11. de offic. delega. in Sexto. & a delegatis a principe, princeps appellandus, l. eos etiam, 16. de appel. c. significantibus, eo. tit. a subdelegato ad subdelegatam, si sibi retinuerit quippiam ex iurisdictione delegata, non etiam, si nihil sibi retinuerit, sed omne negotium subdelegauerit, quo casu a subdelegato ad primum delegantem appellatur, cap. super
- A** questionum, 27. §. porro, §. si vero, in fin. & §. eius ergo, & ca. cum te consulente, 18. de offic. delega. l. 1. §. fin. quis & a quo appellatur. P. c. si delegatus, 7. §. fin. de offic. delega. in Sexto. Appellatur autem a subdelegante subdelegans, si modo is possit iudicare, aliter prior delegans appellatur, veluti si subdelegans sit excommunicatus vel mortuus, cap. si is cui, 10. de officio delegat.
- B** l. c. licet, 12. de officio ordin. in Gallia tamen in casibus abusus appellatur a iudice ecclesiastico ad senatum, si quid committat contra sacrosancta concilia, decreta ecclesiastica, & constitutiones regias, vel concordata inter regem & summum pontificem, ut habetur in sine concordatorum, ubi concessa est potestas regi & executio eorum, & ut cogat ea servare.
- m** In principio & canonibus sequentibus, 25. q. 1. in Gallia tamen a iudicibus & cognitoribus ecclesiasticis recipitur interdum appellatio, in casibus notorii abusus, hoc est, quando iudex ecclesiasticus vel Prelatus sua abutitur potestate, cum contra usum commissum agit. Id enim est abuti, l. plenum, §. 1. de usu & habit. P. abutuntur etiam legibus & maiestate principali, qui ad quastum & libidinem vivuntur potestate, ut ait Cicero pro Roscio Amerino, notorius excessus & abusus iudicibus archiepiscopalis concedit facultem cognoscendi etiam in prima instantia de negotio suffraganei, quod aliter non permittebatur, cap. Romana, §. sane, de censib. in Sex. c. Romana, de poen. in Sex. sic & in Gallia ab abusu officialium & personarum ecclesiasticarum, appellatur curia superior parliamenti eius dioceseos in certis casibus, qua nomine Principis impartitur opus & auxilium ecclesiae, ne sacrosancta & Apostolica decreta violantur, aut concilia ecclesiastica, tanquam filius ecclesiae enim rex huic muneris adstringitur, tractatur de his casibus appellationum a Rebuffo in 3. tom. Comment. ad constitut. regias, tracta. de appellationibus

lationibus tanquam ab abusu, in constitutione seu ordinatione Fræncisci 1. regis Gallicarum publicata anno 1539. artic. 5. 6. 7. 8. & in Rapsodia arrestorum Papi, lib. 19. titu. 2. & a nobis lib. 50. syntagm. iur. cap. 2. numer. 26. & in nostro tractatu de abusu & remedio generali sub pratextu religionis.

n Alioquin excommunicatus est, cano. 3. 2. Catholicus, 2. qu. 6. nisi forsan, ut notat ibi gloss. Catholicus tunc degeret sub infideli principe; quemadmodum & D. Paulus pronocauit ad Casarem, Actor. c. 25. facit can. si in adiutorium, 10. dist.

o d. c. 3. §. 1. de appel. in Sex. sunt enim aliqui qui ultra episc. habent in eius diœcesi certam iurisdictionem ex privilegio, vel consuetudine, vel alio modo, quorum appellationes ad episc. deuoluuntur, nisi aliter exenti ad sedem Apostolicam perueniant, sic & a capitulo episc. appellatur, cum dist. c. a collatione, 11. de appel. in Sexto.

p c. 2. de consuetudine, in Sexto. c. 3. de appell. in Sexto. nisi forsan quedam sit probabilis causa, que recipi appellationem ad episcopum suadeat. d. c. 3. §. cum autem, vel consuetudo recepta id obtinuerit, d. c. 3. §. debet autem, de appel. in Sexto.

q Quia concilium generale representat. vniuersam ecclesiam, & auctoritate summi pontificis publicatur, a quo non licet appellare, ut diximus, & iniuriam facit iudicio reuerendissima synodi, si quis semel iudicata ac recte disposita reuoluere, & publice disputare cõtenderit, l. nemo, de summa trinit. c.

r c. placuit, 2. q. 6. c. si inter, 6. quest. 4. c. presbyteri, 11. q. 3.

CAPVT IIIII.

De forma appellandi.

A ppeatio fit vel viua voce verbo, appello, illico sententia lata, avel in scriptis, post viuam vocem, vel sine ea, b intra tempus a iure constitutum. c Appellandi forma ad Papam vel in iudicio vel extra

A est, d vt ea fiat in scriptis, expressa causa, petitis Apostolis, e & constituto ad agendum procuratore. Debet & a sententia interlocutoria appellans, causam vel grauamen exprimere rationabile, corâ iudice a quo, quod si probatum esset, iustum haberetur ad reformationem sententiæ; f debetque addere in appellatione, suâ exceptionem non fuisse admittam; g in diffinitina illa expressio non exigitur, sed sufficit viua voce dicere, appello simpliciter, si incontinenti post sententiam appelleretur; vel si ex intervallo, dicere simpliciter vel scribere se prouocare. h Pro appellatione habetur, si post grauamen illatum, grauatus se submitterit protectioni superioris omisso per simplicitatem verbo appello. i Iusto etiam metu prohibitus appellare, existimandus est ad appellationis beneficium conuolasse, si intra tempus quo prouocatur, coram iudice, a quo appellare voluit, vel si cum habere non potuit illius iudicis copiam, in presentia bonorum virorum, protestatione super hoc proposita, causas appellationis expresserit. k Procurator ad appellandum constitutus, non debet excedere formam mandati; aut aliter agens non præiudicat domino. l Si a pluribus iudicibus appellatio facienda, corâ maiori parte fiet. m Pro appellatione quoque habetur, recurrere ad iudicem pro emendatione sententiæ. n

SCHOLIA.

a Fit illico verbalata sententia, sedente pro tribunali adhuc iudice, aut eo nondum diuertente ad extraneos actus, aut apud acta eodem die, l. litigatoribus, 14. de appel. c. l. 2. eod. tit. P. can. post appellationem, §. forma, 2. q. 6. facti l. a sententia, §. si de appella. P. vel si fiat intra tempus, quod indulgetur nouo iure ad appellandum, de quo postea. Et si propter metum iudicis, grauatus non possit ab eo appellare, vel si is absit potest appellari coram notario & testibus, c. si de appella. l. 2. C. de his qui per metum iudic. non appel.

- b** Postquam appellatum est verbo, aliquando, & ut plerumque appellatio conicitur in scripta & intimatur seu significatur iudici & parti, aliquando sola scriptura appellationem continens eisdem datur; neg, est de substantia appellationis in scriptis facta, ut ea legatur coram iudice, c. appellatio, 9. de appel.
- c** In appellationibus quatuor sunt obseruanda tempora, tempus primum appellandi, 2. petendi & concedendi Apostolos, 3. offerendi predictos Apostolos iudici ad quem, 4. tēpus persequendi appellationem, Quod ad primum pertinet, antiquitus appellabatur tantum in scriptis, in causa propria intra biduum; in causa autem aliena, seu procuratorio nomine, intra triduum a prolatione sententiae computandum, l. 1. §. biduum, cum §§. sequentibus, quando appellan. sit, lib. 49. P. tit. 4. l. eos, 6. §. si autem, in iudicio, de appellat. C. cano. biduum, 2. q. 6. fuit postea tempus appellandi concessum quinque dierum, ut ait Iulius Paulus, lib. 5. receptarum sententiarum, tit. 33. c. 1. can. 22. propter superfluum, 2. q. 6. vbi & ultra dicitur datum tempus sufficiens ad eundem superiorem habitaratione itineris, & facta connumeratione 20. miliarium pro singulis diebus, ut & in can. 23. habita dinumeratione, ead. 2. quaest. 6. l. 1. si quis cautionibus. P. deinceps & dati ad appellandum decem dies, siue a diffinitiva, siue ab interlocutoria appellandum sit, siue a iudiciali, siue ab extraiudiciali grauamine ex Iustiniani nouel. 23. de appellationibus. §. 1. & authent. hodie, C. eodem tit. de appel. & nouel. 123. de sanctissimis episcopis, §. si quis contra aliquem, quod & approbatum iure pontificio, in c. concertationi, 8. de appel. in Sexto. can. biduum, §. quod autem, in sententiis, c. anteriorum, E 2. quaest. 6. quo elapso sine appellatione tempore, excluditur appellandi facultas, ut ibidem dicitur. Quod locum habet non tantum in appellante, sed etiam in eo, qui alterius appellationi voluerit adherere, A quod facere debet intra decem dies, ut ait Rota, decisio. 539. incip. in grauamine, in antiq. & decisio. 225. adhibentes, in antiquis. Alexan. consi. 101. & 125. vol. 2. & alii post gloss. ad c. ut circa, §. alioquin, in verbum adharētes, de elect. Guido Papauis, decisio. 13. & 78. & 436. metiuntur autem iura hoc tempus decem dierum, a tempore illati grauaminis. Quare si grauamen perseueret post latam sententiam, poterit semper provocari, ut si quis incarceratus detineatur, & appellet ab incarceratione, Iason ad l. error, nume. 8. de iur. & fac. ignor. vide Guidon. Papanm, decisio. 436. nume. 64. & haec de primo tempore. Secundum vero tempus, quod est in petendis & dādis Apostolis, est triginta dierum, intra quos peti, dari, vel denegari debent a iudice, a quo appellatur; in quibus iudex deliberare potest, num admittere vel reuicere debeat appellationem, c. ab eo, de appel. in Sexto. clem. quamuis, eod. tit. l. iudicibus, C. eod. tit. quod si iudex noluerit dare, sufficit appellanti petuisse instanter, & eum contestatum super eo fuisse, l. unica, de libel. dimisso. quamuis enim iudex nō differat appellationi, tamen leges differunt, l. quoniam iudices, C. de appel. l. et cuius, de appel. recip. Hi dies triginta incipiunt currere seu labi a die appellationis secundum Hostien. ad c. cordi. de appel. in Sexto. Secundum autem Ioannem And. & alios, a die prolatae sententiae, gloss. ad d. c. ab eo, de appel. in Sex. & ad l. 1. de libellis dimissor. l. cum quidam, 7. de appel. in Sexto. petitio instans est, & qua semel fit, & non amplius glossa ad dictam l. 1. de libellis dimissor. Notabile & est, quando iudex noluerit dare Apostolos, quod appellans debet iterū appellare a denegatione, alioquin enim iudici consentire videretur, & deserrere appellationem, & sententia transfret in rem iudicatam. Zabarella ad clement. 1. colum. 3. versic. ex hac glossa. de dolo & coniumac. Tertium tempus est, quod post petitos Apostolos adire oportet iudicem ad quem

- quem appellatur, & ad reddendos ei Apostolos seu ad presentandos superiori, in l. preses provincie, de appella. C. l. nemo, 3. de temporibus appell. Et in hoc tempore debet intimari appellatio adversario, & dies ei dici proseguenda appellationis causa, clement. 1. de appel. Quartum tempus constituitur in proseguenda appellacione, cap. ut personas ecclesiarum, 4. c. pervenit, 13. de appellatio. cum similib.
- A** d. c. 1. de appell. in Sexto.
- e** Apostoli sunt litera iudicis dimissoria, quibus testatur superiori talem a se appellasse, libr. 1. de libellis dimissor. lib. 49. P. tit. 6. §. Apostolos. de appel. C. l. dimissoria, 106. de verbor. signific. P. διμωριων dimitto, ut simplex *επιδικω*.
- f** d. c. 1. de appell. in Sex. c. ut debitus honor, 59. c. interposita, c. cum speciali, 51. c. causam, eod. tit. apud Greg. clement. appellanti, eod. tit. l. appellanti, 13. §. si. eo. tit. P.
- g** c. dilecto filio, 65. eod. tit. de appel.
- h** cap. 1. vers. is qui, & ibi gloss. de appella. in Sexto. c. Romana, §. cum autem, & ibi notatur eod. tit. Solemnitas alia non requiritur, nec scriptura neque causa in l. 1. in fin. & l. 2. & l. litigatoribus, C. de appell. & ita post hanc appellacionem a diffinitiva in qua dictum est, appello ab iniqua sententia, liberum est in iudicio eius, ad quem provocatum est causas gravaminis, quas placuerit proponere etiam non propositas coram iudice, a quo appellatum est, noua quoque instrumenta producere, & novos testes, & non deducta adducere, & probare non probata, c. constitutus, in 2. de appel. c. fraternitatis, de testib. c. cum Ioannes, de fide instrum. l. per hanc, de tempo. appella. C. l. scio, de fide instrument. ca. accedens, ut lite non contesta, non proced. ad test. ex am. Aliter in appellacione ab interlocutoria, in qua sola causa appellandi ante diffinitivam, in iudicio appellacionis est proseguenda, non alia & ex iisdem actibus prioris iudicii determinanda & iudicanda clement. appellanti, de appel. ca. causam, 62. & d. c. ut
- debitus, eodem tit. apud Gregor. & idcirco exprime da in ea appellacione causa ab interlocutoria, ut & in appellacionibus extraiudicialibus, ut in causis electionis, in c. ut circa, de electio. in Sext. clem. constitutionem, eod. tit. c. cum nobis, eod. tit. apud Gregor. & in aliis similib. extraiudicialib. ut in c. 1. de his qui fiunt a maiori parte capituli, c. bona, de app. eaq. appellatio etiam extraiudicialis in scriptis est proponenda, ut ab interlocutoria sententia iudiciali, c. cordi nobis, de appel. in Sext. aliter non reputaretur quis appellans. glo. fin. ad c. cum causam, 62. de appel.
- B** i Expresse in c. ad audientiam, 34. de appel. quando illa subiectio protectionis habuit rel. qua, qua in appellacione exiguntur; nempe quod insinuata sit & intra tempus debui, & contra certum gravamen, alioquin generalis protectio non eximit a proprii iudicis iurisdictione, cap. ex parte, de privileg.
- C** ca. fin. de appel. l. 2. C. de his qui per metum iudic. non appella. l. cum quidam, de appel. contestatio porro illa, quod ob metum iudicis non possit appellari libere, fieri debet intra tempus appellandi, & sic non currit contra protestantem prescriptio temporis, c. fin. de offic. ordinar. c. fin. de electio. can. placuit, 16. q. 3. l. ut perfectius, C. de annali except. l. fin. C. de episcop. audien. Qualis porro hic metus esse debeat, tradit Iason & Paulus Castrensis ad l. cum aliquis, de iure delibera. C. & ad l. interpositas, Cod. de transactio. Felinus ad capit. ecclesia sancta Maria, de constitutio. Cause porro appellacionis hic dicuntur exprime da, quando videlicet fit appellatio ab interlocutoria, non si a diffinitiva, ut paulo ante dictum est.
- D** e l. c. significante. 69. de appel.
- E** l. clem. 1. eod. tit.
- m** l. non distinguemus, §. cum quidam, de receptis arbitur. Speculat. tit. de arbitris, §. sequitur.

Ppppp

CAPUT V.

Qui appellare possunt.

Potest quis pro se, *a* & pro alio appellare procuratorio nomine, *b* etiam pro inuito condemnato. *c* Et vna sententia pluribus condemnatis, si vnus solus appellauerit, illius victoria ceteris suffragatur, si communi iure iuuentur, idemque negotium & eadem causa defensionis existat. *d* Qui iurauit quod stabit mandato iudicis, **B** ab eo appellare non potest. *e* Appellant alioquin a sententia omnes, quorum interest ex aliqua causa, nō fuisse ita iudicatum, vel extra iudicium aliquid actum, siue contineantur in sententia, siue non contineantur. *f* Qui tamen non detulit appellationi aduocarii, ipse appellans in eadem causa non auditur. *g* Non debet quoque admitti manifeste superflua & frustratoria appellatio, *h* nec eorum, quorum non interest, *i* nec eius qui passus labi tempus datum ad appellandum, & post tempus appellauit. *k*

SCHOLIA.

- a** *Vi liquet ex titulis, de appellationib.*
b *c. interposita, 70. §. eidem, de appel. can. anteriorum, 28. 2. §. 6. §. 1. de appel. in nouel. seruata forma mandati, c. significanti, 69. de appel. l. fin. an per alium cause appellatio reddi possit. lib. 49. P. titu. 9. l. 4. §. fin. de appel. P.*
c *l. non tantum, de appell. vbi ratio, cur pro inuito damnato appelletur, quod non audiatur perire volens, & in l. addictos, de episcop. audien. (l. addictos, de appellatio. facit l. 1. de liberali causa. P. veruntamen causam appellationis criminalis & capitalis, non potest per procuratorem prosequi, can. si autem, 39. §. fin. & sequent. si quinodo, 2. quest. 6. can. in criminalibus, penult. 6. quest. 3.*
d *cap. penult. de appellat. vbi & ista circumstantia descripta sunt, idem & in c. ei qui, §. sunt quorum, §. quandoque, 2. quest. 6.*

- A** *l. 1. & 2. C. si vnus ex plurib. appellauerit, in quib. glossa explicationem adferunt.*
e *c. questioni, 21. de appellat. cui tamen ex diametro pugnare videtur cap. ad hoc, 20. eodem tit. quod intelligit gloss. ad dict. c. questioni, de eo qui iurauit stare iudicio ecclesia, qui contra fuerat propter contumaciam excommunicatus, & ideo postea iudicium subiens, etiam si appellauerit grauatus, stare iudicio videtur, eo quod litigauerit, licet tanquam grauatus appellet. At cap. presenti, loquitur de eo, qui iurauit se mandato & sententia staturum, eoq; non contumace, sic & non potest appellare, qui pactum fecit de non appellando, l. fin. §. fin. de temporib. ordina.*
f *in c. non solent, 2. §. 6. l. 4. §. 1. de appel. P. l. 1. quorum appel. non recip. l. 2. C. quando appellan. sit. vide que diximus sup. cap. 2. quando appellari possit ab arbit.*
g *cap. constitutus, 2. 3. c. an sit, 4. 2. de appellat. ca. bona, de elect. frustra implorat legis auxilium, qui committit in legem, cap. quia frustra, de vsur. l. auxilium, in fin. de minorib. c. an sit, de appellat. ca. fin. de immunita. ecclesia.*
h *l. 1. de naufrag. lib. 10. C. tit. de frivolis appellatio. in Pragma. sanctio. & concordatis Gallicanis, & summi pontificis. Quare & qui frustratorie appellat, & qui illam admittit, quilibet puniri debet in decem libras auri, l. quisquis, quorum appellationes non recipian. l. 2. C. de episcop. audien. l. si quando, §. si quis ausus fuerit.*
i *can. non solent, 2. §. 6. c. transmissa, de elect. l. 1. de appel. recip. P.*
k *Nempe qui appellauit post decennium a tempore lata sententia, can. anteriorum, 2. §. 6. c. significauerunt, de testib. c. dilectus, de elect. §. 1. de appell. & intra que tempora, &c. Solei tamen aliquando restituere negligentem ad appellandum, per literas princeps in Gallia maxime, & ex causa cancellaria eius illas concedit; dicuntur lettres d' appel avec relief de n' auoir appellé & intimé dans le temps. Ratio autem*

autem, quare regulariter post decem dies non appelletur; quod post lapsum eius temporis sententia transit in rem iudicatam, quod ad negligentem pertinet, qui sibi impunitus debet, & cui sua mora debet esse notitia, & acquiescere videtur non appellando, c. quoad consultationes, de sentent. & re iudic.

CAPVT VI.

Qua obseruanda sunt appellationibus interponendis & prosequendis

EX superioribus porro colligemus, appellationem intericiendam esse, & a iudice petendos esse Apostolos seu literas dimissorias, a iudicem autē denegare non debere. *b* Erit autē postea appellatio aduersario appellato insinuanda, vt vocatus veniat ad eius iudicium. *c* Debet & presentari iudici ad quem, *d* qui postea habita ratione distantia locorum, diem dicit, quo se partes iudicio sistere debeant; *e* cui etiam acta sunt edenda & transmittenda a iudice a quo. *f* Prosequenda deinde coram iudice appellationis eius decisio; *g* & ibi probanda erit causa appellandi ab interlocutoria, quod ea fuerit proposita nec admissa, & quod vera sit & iusta; *h* non autem coram iudice a quo appellatum est. *i* Suntque ita causae solae propositae iudici a quo in interlocutoria, discutiedae ante iudicem ad quem, & non aliae, *k* in appellatione autem a diffinitiva & propositae iudici & aliae in appellatione tractari possunt. *l* Placuit autem, vt a quibuscunque iudicibus ecclesiasticis ad alios ecclesiasticos maiores appellatum fuerit, audientia non denegetur. *m* Attamen non est inhibendus episcopus, a quo appellatur ab archiepiscopo ad quem appellatur, ne cognoscat de negotio, nisi causa appellationis videatur iusta archiepiscopo vel superiori, & de ea coeperit cognoscere. *n* Appellatione porro deuoluta ad superiorem, eo qui appellatus fuit veniente, si is qui appellauerit venire neglexerit, si quid proprium

habuerit, competentem illi faciat reparationem expensarum; vt hoc saltem tenore territus in gratiam alterius non facile quis appellet. *o* Id ipsum dicendum est de appellato non comparente. *p* Sed & omnino puniendus appellans, vt quoties iniusta eius appellatio pronuntiatur, sumtus, quos dum sequeretur aduersarius impendit, reddere cogatur. *q* Atque si constiterit causa appellationis cognita, male fuisse appellatum, & bene iudicatum; causa remittenda est ad iudicem, a quo appellatum est, & nisi forsitan in iniustam appellationem admiserit, quo casu non est eiremittenda. *r* Ante cognitionem tamen appellationis non debet ad iudices, a quibus appellatum, causa remitti, nisi partes consentiant. *s* Quod si contra constiterit bene appellatum esse, iudex appellationis rescissa priore sententia, potest & debet procedere in causa principali. *t* Hoc tamen placuit, vt a quibuscunque iudicibus ecclesiasticis, ad alios iudices ecclesiasticos, vbi est maior auctoritas, fuerit prouocatum, non eis obsit, quod eorum fuerit soluta sententia; nisi conuinci non potuerint, vel iniquo animo iudicasse, aut non fuerint aliqua cupiditate, aut gratia deprauati. *x* Potest & iudex appellationis, quando lis fuerit coram primis iudicibus contestata super eodem negotio, parte quae conuenitur contumaciter se absentante, cum ei de meritis cause liquebit, commissum sibi negotium diffinire. *y*

SCHOLIA.

- a* Qui Apostoli seu literae dimissoriae, diriguntur a iudice a quo ad iudicem, ad quem prouocatum est, c. post appellationem, in prin. 2. q. 6. c. 1. sibi petat Apostolos, & c. 4. de appellatio. in Sexto. l. unica de libellis dimissor. in Gallia loco Apostolorum, in tra tempu. constitutu sit releuatio appellationis, vt dicunt, & docet Massuerus in practica tit. de appel. §. 2.
- b* cano. appellansem, cano fin. §. similiter, 2.

Ppppp 2

- q 6. cap. de priore, 31. ca. ut debitus honor, A
de appellationib. l. Imperator Alexander,
25. eod. tit. P. & §. at qui ut omnibus, & §.
nam si per procuratorem, nouel. 82. §. ad
hac sancimus, nouel. 126. §. appellationes,
nouel. 134. nisi forsan post tempus presti-
tutum ad appellandum appelleiur, aut in-
ter dicta sit legibus pronocatio, d. §. ad hac
sancimus.
- c clem. 1. §. est tamen, de app. clem. causam,
de elect.
- d cap. 3. §. si vero vocatis partibus, §. quod si
obiiciatur, de appel. in Sexti. ubi ratio.
- e c. cum speciali, 61. de appel. can. propter
superflua, 22. & seq. 2. qu. 6.
- f can. fin. §. iudicibus, 2. q. 6. c. fin. de proba. l.
nec causas, 51. l. a proconsulibus, 19. l. iu-
dicibus, 24. C. de appel. l. nemo, 3. de tem-
porib. appel. hoc q. fieri debere intra trigin-
ta dies a tempore appellationis notat Iulia-
nus patritius, in nouellis ca. 4. 2. 2. potest &
qui appellat, sibi terminum ad prosequen-
dam seu ad instituendam appellationem
statuere, & ad certam diem ea causa cita-
re aduersarium; si tamē longius quam par
sit tempus concipiat, potest a iudice a quo,
illi terminus praefigi, intra quem debeat
superiorem adire, ca. personas ecclesiarum,
4. de appel. Sic & iudex a quo appellatur,
potest compellere appellatē, ut intra cer-
tum, competens & conueniens tempus pro-
sequatur appellationem interpositam, aut
iudicio suo pareat, ca. peruenit ad nos, 13.
& c. consuluit, 14. de appel. non poterit ta-
men iudex a quo praefigere terminum ap-
pellanti, intra quem appellationis diffini-
tione obtineat, quia tunc imposeret legem
superiori decisionis, quod facere non potest,
c. cum inferior, de maior. & obed.
- g c. 4. & §. & c. peruenit, 13. de appel.
- h cap. dilecto, 63. cap. interposita, 70. de ap- E
pellatio.
- i c. si a iudice, 10. de appel. in Sexto.
- k clement. appellanti, de appel. in Sexto. ubi
& id ipsum dicitur, habere locum in ap-
pellatione extraiudiciali. Ratio, quia si
causa appellandi fuissent proposita iudici a
quo appellatum est, forsan emendasset sen-
tentiam, & eas admisisset, cum possit con-
traria sententia quod iussit fecit, reuo-
care, l. quod iussit, de re iud. P.
- l Sic causa appellationis a diffinitione potest
coram iudice, ad quem appellatum est mu-
tari, & alia allegari, l. 3. §. fin. l. scio quasi-
tum, §. si. de appel. l. eos qui, 6. §. si quid an-
tem, l. in offerendis, 35. §. fin. C. de appel. l.
per hanc, C. de temporibus appellat. Quod
intelligendum est, si ad eandem actionem
& causam pertineant, alioquin in causa
appellationis non licet nouam actionem in
locum prioris substituere, d. l. per hanc, nisi
forfan in causa beneficii ad summum
pontificem pronocatum fuerit, qui poterit
de nouo de causa possessorii & petitorii co-
gnoscere, clement. 1. de causa possessio. &
proprietaria.
- m can. placuit, 9. 2. quastio. 6. ex Iulio Papa
in decretis sine in rescriptis ad Orientales
cap. 22.
- n cap. 2. §. si vero, & §. quod si obiiciatur, de
appel. in Sexti.
- o c. reprehensibilis, 26. §. si autem, de appel.
Punitur appellans, qui non prosequutus
fuerit appellationem, in expensis aduersa-
rii. Et si non habebit proprium, puta quod
sit monachus, filius familias punitur aliter
ex arbitrio iudicis, cano. si res, 14. q. 6. can.
c. finem litibus, de dolo & contumac. cap.
ceterum, c. fin. de rescripti. l. cum quem te-
mere, de iud. P.
- p c. 1. §. fin. de appel. in Sexti. ubi ratio, ne elu-
datur iudex & aduersarius, facit quoque
c. cum speciali, §. excessu quoque, vers. nul-
lo autem, c. interposita, 70. §. fin. eodem tit.
apud Gregor. §. in omnibus, nouel. 126.
Præstantur autem ista impense ob contu-
maciam tantum, non habita ratione prin-
cipalis cause litis, an iusta vel iniusta sit ei,
cui præstantur, c. cum dilecti, in fine de do-
lo & contumacia. c. ad hoc, in fine de seque-
stra. possessio. cap. quoniam, §. in aliis, ut lite
non contestata. l. sancimus, C. de iudic. anib.
qui

- qui semel, C. quomodo & quando iudex, A
 leum quem temere, de iudic. P. eruntque
 itaq; ista expensa soluenda, antequam con-
 tumax ulterius audiatur, d. l. sancimus, &
 d. c. quoniam, §. in aliis.
- q can. 27. omnino, 2. q. 6. ca. reprehensibilis,
 de appella. Ibi sumtus aliquando etiam ad
 quadruplum impensarum taxati fuerunt,
 d. can. omnino, aliquando ad duplum, can.
 libellum, 3. q. 4. hodie tantum simpli sunt,
 l. non ignorat, l. terminato, de fructibus &
 l. expens. veruntamen ultra sumtus so-
 lent. aliter puniri temere appellantes ex
 constitutionib. regnorum multis pecunia-
 riis, ut in iure civili, in causa civili multa
 quinquaginta librarum argenti, l. ab ex-
 secutore, C. quorum appellat. non recipian.
 Irrogatur & in criminali infamia & litis
 amissio, l. a proconsulibus, de appell. C. nisi
 in primis iudex admisisset appellationem,
 quia tunc appellans temere arbitrio iudi-
 cis ad quem puniretur, l. eos, §. nec temere,
 de app. C. Rursus & si quis ad munus vel
 honores nominatus, appellauerit, nec obti-
 nuerit damnum, quod interim respublica
 passa fuerit, prestare cogetur; Id ipsum di-
 cetur de eo, qui a tutela datione temere ap-
 pellauit, l. imperatores, 2. l. §. si magistra-
 tus, de appell. l. 1. si tutor vel curator appel-
 lauerit.
- r c. cum in ecclesia, 3. l. cap. ut debitum, 5. q. 5. §.
 cum autem, vers. et si mimis, cap. cum spe-
 ciali, 6. l. de appell. cap. Romana, 3. §. fin. &
 cap. cum appellationibus, 5. eodem titul.
 in Sexto.
- s d. c. cum appellationib.
- t Sic consensus partium indecisa appellatione
 non remissionem operatur, non aliud. ca. ac-
 cept. a conquestione, 3. §. de appell. c. fin. §. fin.
 & cano. si quis episcopus, 2. q. 6. c. per tuas,
 de sentent. excommuni. l. eos qui, C. de ap-
 pel. sed & pars appellans ante cognitionem
 appellationis, potest redire ad iudicem a
 quo appellauit, etiam non consentiente ap-
 pellatio, cui tamen non consentienti sumtus,
 quos iam fecit, restitui debent, ad illos con-
- demnato appellante, ca. interposita, §. 1. de
 appellat.
- v c. ad probandum, 2. q. de sentent. & re iudic.
 c. ut debitum, 5. q. §. cum autem, vers. alio-
 quin ipse procedat, & c. cum speciali, §. ex-
 cessu quoque, vers. sic. appellationis causa, de
 appellat.
- x can. hoc autem placuit, 3. q. 2. questio. 6. ex
 concilio Carthaginensi, 3. c. 10. Sic iudex
 praesumitur ex officio iudicasse, quia appel-
 lationis iudex interdum in melius, interdum
 in peius sententias reformare potest,
 l. 1. de appellatio. P. & quod ex officio sit
 praesumitur recte factum, nisi fraus aut ma-
 litia doceatur, cano. absit, cano. si episcopus
 forte, 1. l. quest. 3. can. Lugdunensis, 9. q. 2.
 c. sicut, de sentent. & re iudic. c. in presen-
 tia, de renuntiation. Aliter enim si constet
 quod iudex iniquo animo male iudicaue-
 rit, arbitrio iudicis superioris emendabi-
 tur, l. fin. de variis & extraordinar. cogni-
 tio. nam & facit iudex litem suam, tene-
 turque ad litis estimationem, qui odio, do-
 lo, pecunia, seu per sordes iudicis sui senten-
 tia corruerit, qua postea reformata fue-
 rit, l. 2. C. de poena. indict. qui male iudica.
 §. 1. de obliga. qua ex quasi delicto nascun-
 cum simil.
- y c. per tuas, 5. §. §. fin. de appell. quod intellige
 concurrentibus omnibus praedictis, dum de
 diffinitiva pronuntianda actum est; vide-
 licet, si de proprietate rei agatur, & sit ap-
 pellatum post contestationem litis, testibus
 publicatis ante sententiam, & contumax
 fuerit appellans, cap. prout, de dolo & con-
 tumac. quo loci plene id tractatur. Et si a-
 gatur de possessione, si possessor est praesens,
 & absens actor, tunc sine fuerit lis conte-
 stata, sine non potest dari diffinitiva, si con-
 stet de merito causa, & sic intelligitur cap.
 causam, de dolo & contumac. cap. audita,
 de restitutione spoliatorum. authentica,
 qui semel, Codic. quomodo & quando iu-
 dex; quod si non liqueat de causa, absol-
 uendus erit reus ab observatione iudicii,
 & in expensis condemnandus actor, l. pro-

perandum, §. si quidem, de iudicat. C. cum A
linasib.

CAP. VII.

De effectu appellationis &
attentatis.

Appellatione pendente in decisa coram iudice superiore nihil innouandum est in eius præiudicium; sitq; ob eam causam iudici, a quo appellatum est, inhibitiō B per iudicem ad quem appellatum fuit; & innouatum vel attentatum, si quod factum fuerit, erit rescindendum, nisi qui appellauerit quoque contra appellationem suam, vel aduersarii sui ante factam, prior nouauerit aliquid. *b* Itaque appellatio deuoluit causę cognitionem ad superioris tribunal, maxime ubi est admissa ab inferiore. *c* Nec solum causę ipsius deuolutum censetur principale negotium ea admissa, sed etiam C eius accessoria. *d* Suspendit quoque appellatio executionem sententię, vt & officium iudicis, qui eam protulit in ea causā & articulo, in quibus appellatum est; e non autem in aliis non coniunctis, si ab interlocutoria appelletur. *f* Et hæc regulariter intelligenda; aliquando enim appellatio ex ratione aliqua iusta non suspendit omnino officium iudicis, a quo appellatum est, quominus aliquid efficaciter agat. Et D proinde reo appellante a sententia contra eum lata, fructus rei petita; si ab eo dissipentur, sequestrantur. *g* Neque impedit appellatio effectum confirmationis præcedentis. *h* Nec executionem eorum, quæ iure, non obstante appellatione, & sine præiudicio eius executioni mandari possunt; i sic sententia excommunicationis seu suspensionis non obstante appellatione ab ea, sortitur effectum. *k* Potest & excommunicatus, pendente appellatione, absolui ad cautelam, *l* & non obstante appellatione a collatione beneficii sibi antequam vacaret promissi, alteri facta; datur possessio & collatio. *m*

SCHOLIA.

- a* Hec omnia in cano. post appellationem, §. *Vlpianus*, 2. q. 6. l. *unica*, nihil nouari appellatione pend. *P. exempla reuocationis factorum post appellationem ponuntur in c. 1. ad presentiam*, 16. cap. *dilectus*, 5. de *appel. c. licet*, 14. de *senten. & com. in Sext. ca. cum olim*, 32. de *offic. delegat. c. cum tu filii*, 16. de *testib. c. dilecta*, 10. de *exceptio. cum simul*. *Explicatio porro horum omnium petenda est ex cap. non solum*, 7. de *appella. cuius verba hic inseram*: non solum innouata post appellationem a diffinitiuā sententia interiectā, debent semper (exceptis casibus, in quibus iura post sententiam prohibent appellare) ante omnia per appellationis iudicium penitus reuocari, sed etiam ea omnia, quæ medio tempore inter sententiam & appellationem (quæ post modum intra decennium interponitur ab eadem) contigit innouari, ac si post appellationem eadem innouata fuissent. Illa vero quæ post appellationem ante sententiā diffinitiuā innouantur, donec appellationis causam veram esse constiterit, reuocari non debent, nisi iudex appellationis (postquam sibi constiterit post appellationem admissam, ex causā probabili fore ad se deuolutā) inhibeat canonicè iudici, a quo appellatum existit ne procedat, tunc enim post inhibitionē huiusmodi quicquid fuerit innouatum est (licet causā nō sit vera) per appellationis iudicium ante omnia in pristinum statum reducendum. *Hæc ibi. Attentata & innouata dicuntur facta a iudice, a quo appellatur, vel a parte post appellationem canonicè interpositam, & dicta attentata, eo quod quæ facta ita tunc sunt, non valent, vt vere facta, sed itaquam conatus ad faciendum imperfecti, id est, tentata num fieri possent habentur, explicatur in l. *iubemus*, 14. §. 1. de *sacrof. eccl.**
- b* Paria sunt enim quod ad effectum, non fieri vel fieri inutiliter, l. *quoniam*, qui satisdare co.

re cogantur. Innonare & attentari autem A
non dicitur tertius aliquis a litigantibus
& iudice, si pendente appellatione aliquid
agat contra inhibitionem parti vel iudici,
a quo appellatur factam, nec ratione atten-
tatorum ex eo tenetur, ca. Romana, 3. §. in
alium, de appellat. in Sext. dictum autem
in regula attentari contra appellationem
indecisam; nam si aliquid casu dicatur
corrumpere, non fit attentatum, quia causa
redit ad priorē iudicem submoto impedi- B
mento iudicis superioris, vel ut si renuntia-
tū sit appellationi, c. 4. vers. nisi appellationi,
de appel. vel si iudex gravamen revoca-
verit, c. si a iudice, 10. de app. in Sext. vel si
alio modo appellatio non subsistat, vel rei-
ciatur, c. non solum, 7. vers. exceptis casu-
bus, eod. tit. ca. fin. de dolo & contumacia.
sed & dictū inhibitionem factam iudici, a
quo appellatum, facere attentatum postea
gestum, quod intelligendum de appellatione C
ne ab interlocutoria, in qua oportet post in-
terpositionē prius inhibere iudicem a quo,
quam attentari se dicatur, d. c. non solum, §.
illa autem.

c. c. sape, §. satius, de appel. c. 1. c. non solum, 7.
eodem tit. in Sext. & earatione impeditur
cognitio inferioris iudicis in ea causa, quia
admittendo appellationem, & ei differen-
do videtur quantum in se est, a se abdicare
iurisdictionem, ca. cum appellationibus, de D
appellat. in Sext.

d. c. dilectus filius, §. 5. de appel.

e. cap. venientes, 19. de iure iurand. d. cap. di-
lectus. Disputant porro interpretes, num ap-
pellatio suspendat vel extinguat iudicium,
nos vero paucis resolvemus, suspendere ve-
re iudicium ratione futuri eventus; quia
scripi potest ut probeatur, vel improbetur, &
eatenus suspenditur. Et quia interim iudi-
catum caret executione, dicitur etiam ex-
tingui secundum quid. Sic intelligenda l.
tale pactum, §. qui pronocavit, de pactis,
in Pan. l. furti, de his qui notan. infam. P.
l. 1. §. fin. ad Senatū consultum Turpel. &
ita quoque suspenditur post appellationem

officium iudicis a quo appellatur in causa
appellationis. capit. licet, de officio legat.
capit. sacro, de sententia excommunicato.
capit. pastoralis, §. praterea, & capit. fina.
de officio delegat. & impedit appellatio-
nem, interim sententia transeat in rem iu-
dicatam, ne pendente appellatione inde-
cisa mandetur executioni, exceptis casu-
bus notatis ab Innocentio ad cap. pastorali-
lis, de officio delegat. Poterit tamen index
in alia causa, quam a qua appellatum est,
procedere contra appellantem, cap. cum te-
neamur, 17. & cap. praterea, 22. de appel.
nisi forsitan ea causa, in qua appellatum non
est, sit ita ei, in qua appellatum est, contin-
cta, ut separatim, & nisi post appellationis
decisionem tractari & decidi nequeat,
quo & casu nec in ea iudex, a quo appella-
tum est, procedere poterit, capit. super eo,
10. de appellatio. ut & in exemplo cano.
post appellationem, §. si quis ex pluribus,
2. questio. 6. l. unica, §. fin. nihil novari ap-
pellat. pendent. Si etiam a iudice ut susce-
pto appellatum erit quodve noluerit ob re-
cusationes propositas abstinere in causa a-
liqua, non poterit idem index contra ap-
pellantem etiam in alia causa procedere
pendente appellatione, quia eadem vide-
tur causa.

f. cap. praterea, cap. super eo, cap. ad hac, cap.
proposuit, de appellatio. l. 1. eum qui appel-
laverit in provincia defendi, lib. 49. Pan.
tit. 11.

g. c. fin. de sequestratio. possessio. cano. quo: ius
post, 2. q. 6.

h. cap. constitutus, de appellatio. & ibi Inno-
centius.

i. Nempe quando gravamen potest revoca-
ri in diffinitiva, non aliter, l. index, l. Pau-
lus, de re iudic. P. l. dmi fratres, de pœnis. P.
l. 1. sentent. resc. non poss. P. quare si de ali-
mentis agatur pendente appellatione exe-
cutio fit, l. si instituta, §. de inofficioso, de in-
offic. testam. P.

k. cap. dilecti, §. 2. §. fin. & cap. pastoralis, §. 3.
§. verum quia, de appellatio. cap. is cui, 20.

§. *fin. de sententia excommunicat. in Sexto.* A
prohibet tamen appellatio, ne post eam ex-
communicari possit appellans valde, *cap.*
dilectis, 55. de appellationi. quod si fiat, erit
absoluendus excommunicatus, capit. ad
presentiam, 16. de appellatio. Sed & ex-
communicatio sub conditione lata, si ap-
pellatio interponatur ante conditionis e-
uentum, eam suspendit. cap. praterea, 40.
de appel.

l *c. qua fronte, 25. de appel.*

m *cap. relatum, 3. de concessio. praben. quia*
manifestum est, illam promissionem non
valuisse, cum beneficia promitti non possint,
antequam vacent, nec conferri. ca. 2. eod.
tit. c. de testanda, c. ne captanda. eodem tit.
in Sexto.

CAPVT VIII.

De extinctione & sublatione appellationis,
renuntiatione & desertione.

EXtinguitur appellatio, vel tollitur
multis modis; vt si iudex a quo appel-
latur, reuocauerit grauamen a quo appel-
latum est, quare & tunc in causa protulit,
dummodo ex alia causa legitima non sit
suspectus. a Quemadmodum autem iudex
mutando & corrigendo sententiam, po-
test extinguere appellationem; sic etiam
appellans mutando consilium, & renun-
tiando appellationi expresse, b vel tacite,
quod accidit multis modis, veluti si appel-
lans non petat Apostolos intra triginta
dies, c si non adierit superiorem intra tem-
pus præfixum, d si non prosequatur ap-
pellationem intra annum vel biennium,
vel aliud tempus a iudicibus diffinitum,
proutque causarum qualitas postulat. e Si
is qui appellauit, postea produxit testes, vel
agat in causa coram iudice a quo appella-
uit. f Quare appellatione deserta, poterit
iudex prior procedere in causa non diffi-
nita, g poterit tamen, qui ad priorem iudi-
cem redit per desertionem, iterum appel-
lare si iterum grauetur. h Quod si a sen-

tentia diffinita appellatum fuerit, & de-
ferta sit appellatio, persecutio deserta ap-
pellationis non impedit, quo minus sen-
tentia transeat in rem iudicatam, i si alio-
quin illa sine appellatione esset aliqua, non
ita si fuisset alioquin nulla. k

SCHOLIA.

a *cap. cum cessante, 60. de appellationibus. l.*
quod iussit, de re iudic. Pand. dummodo
appellans non fecerit sumtus in prosequen-
da appellatione, l. si pecuniam, de conditio.
ob causam, nam non videretur res integra,
& videretur adhuc grauatus remanere
appellans, nisi ei sumtus restituerentur, &
redderetur indemnis ex appellatione, quod
si fieret, posset iudex reuocare grauamen
etiam eo inuito, quia eius nihil interesset.
cap. interposita, §. 2. de appellationibus. dum-
modo etiam appellatio non fuerit deducta
in iudicium superioris, alioquin autem
iudicis officium est, corrigere quod minus
legitime fecit, cap. qualiter & quando, de
accusatio.

b *Desistendo expresse ab appellatione, vt in*
can. ei qui, §. si quis libellos, 2. questione 6.
cap. 4. de appellation. in Sexto. dummodo
etiam aduersarii non interfuit & sumtus in
prosequenda appellatione non fecerit; vel
si fecerit, si ei restituantur, dist. cap. inter-
posita, §. 2. de appellatio. ibi refusus impen-
sis, & c.

c *c. ab eo, 6. c. vt super, de appellat. in Sexto.*
clm. 2. eod. tit.

d *d. c. personas, 4. de appel.*

e *cap. cum sit Romana, 5. de appellatio. qui*
non prosequitur, videtur renuntiasse ap-
pellationi, cap. directa, 39. eodem capit.
gratum, de officio delegat. Et ita per eam
negligentiam prosequendi firmatur iuris-
dictio iudicis a quo, & damnatur in ex-
pensis, aduersario negligente, appellans.
cap. reprehensibilis, 26. cap. ad hac, 27. ca.
peruenit, 28. & capit. 33. de appellatio. fit
aliquando restitutio contra lapsum bien-
nii, vt in capit. ex ratione, 8. eodem titul.
decla-

declaratur & deserta extraiudicialis ap- A
 pellatio, quam quis intra annum non fue-
 rit prosequutus. clem. 3. de appellatione.
 declaratur autem a quo tempore currat
 mora prosequenda appellationis in clemen.
 quandin, 4. eodem tit. agitur & de termi-
 no prosequenda appellationis, in cap. sape
 contingu, 44. eodem tit. apud Gregorium.
 A quo vero statuatur terminus ad prose-
 quendum, an a iudice, a quo appellatur, an
 a iudice ad quem, docetur in cap. ex insi- B
 nuatione, 50. eodem tit. dicitur autem ibi
 terminum diffinienda appellationis, non
 posse ab inferiori superiori praescribi, cano.
 anteriorum, §. ad haec, 2. questio. 6. quia
 inferior non potest legem dare superiori,
 cap. cum inferior, de maioriga. & obedi-
 can. inferior, 21. distinctio. cap. innotuit,
 de electio. l. minor, de minoribus, 2 §. annis.
 l. ille a quo, §. tempus, de Seatus con-
 sult. Trebellian. poterit nihilominus in- C
 ferior appellanti praescribere terminum, intra
 quem teneatur adire superiore, & incipiat
 prosequi appellationem, non autem ut dif-
 finitionem obtineat. Sicut & ipse appellans
 potest sibi terminum ponere & appellatus
 minuire si velit terminum legale, ut iudex
 superior ratione habita cause, ubi ea
 fuerit ad illum deuoluta potest abbrevia-
 re terminum iuris & cogere litigantes ap-
 pellationem prosequi, ut docetur expresse D
 in capit. oblata, 57. de appellationibus. Ce-
 terum hic obseruandum est, cum gloss. ad
 dictum cap. oblata, ad verba pars ap-
 pellata, quod tempus legale quod indu-
 ctum est ad prosequendam appellationem,
 est annus, & ex iusta causa biennium,
 ut in dicto capit. oblata, & in capit. cum
 sit Romana, capit. constitutus, capit. ex ra-
 tione, eodem tit. de appellatione. Quod E
 tempus pars appellata non potest praenire,
 nisi pars appellans sine praefixione termini
 a se nec a iudice facta, appellauerit; quo
 casu potest appellatus literas commissio-
 nis impetrare, quarum auctoritate in ap-
 pellationis causa procedatur, dummodo

nimium praecurrat, ut appellantem in-
 commissione impetranda supplantet. cap.
 oblata, §. licet igitur, de appellatione. facit
 cano. ei qui, §. appellatus, 2. questio. 6. ter-
 minum vero prosequendi statutum ab
 homine neutra pars potest praenire, cap.
 sape, de appellatione. At appellans potest
 eum terminum legale, quandocunque,
 & si velit, potest literas ea de re impetra-
 re, cum in eius fauorem tempus illud sit
 constitutum, capit. bona, de confirmatio.
 utili vel inutili. Illud autem notatur, quod
 de iure intra terminum legale causa ap-
 pellationis debet esse determinata, nec pos-
 set ultra protendi, dict. cano. ei qui appel-
 lat, 2. questio. 6. l. fin. & l. nemo, de tempo-
 ribus appellat. nisi ex iusta causa proroge-
 tur, ut in dict. c. cum sit, & ca. constitutus,
 de appellat.
 f cap. directa, 39. de appellationibus. capit. ex
 ore, de his qua sunt a maiori parte, capit.
 c. si de terra, & cap. accedentibus, de pri-
 uileg.
 g c. constitutus, 45. de appel. quod ex concilio
 Lateranensi concessum fuit dict. c. dire-
 cta, 39. & c. reprehensibilis, c. sape, eod. tit.
 permisit & ius civile in l. fin. §. fin. de tem-
 poribus appellat.
 h d. c. directa, 39. de appell.
 i clem. si appellationem, 6. eod. tit. cuius haec
 verba: si appellationem per negligentiam
 appellantis desertam, appellans
 ipse cum appellato, aut appellatus et-
 iam post & principaliter prosequatur,
 non ideo minus in rem iudicatam cen-
 sebitur transiisse sententia, a qua fuerit
 appellatum. & ibi glossa ad verbum ap-
 pellatus, resoluit non valere sententiam a
 superiore super causa appellationis latam
 post desertionem appellationis, prior erit
 ratio, quia deserta appellatione, ipse desinit
 esse iudex, & lata sententia a non suo iudice
 non tenet. in ul. si a non competen. iudic.
 Cod. cap. at si clerici, de iudic. item 2. quod
 appellatione deserta, sententia iudicis, a
 qua appellatum fuit, transiit in rem iu-

dicatam, quia non censetur ab ea appellatum, & appellans cadit causa, cap. saepe, de appel. & contra rem iudicatam sententia lata non valet, cap. inter monasterium, de sentent. & re iudic.

k glossa fin. ad dictam clementinam si appellationem, de appellat. nam nulla sententia ab initio, non potest transire in rem iudicatam, etiam si ab ea appellatum non fuerit; & proinde si appellatum quidem fue-

rit; sed deserta fuerit appellatio, & perinde habeatur, ac si non fuisset appellatum, non transibit quoque in rem iudicatam, ut quando non fuit omnino appellatum, cap. licet, de sententia excommunicatio. in Sext. & ibi notatur. Si autem sententia esset aliqua, & non nulla, ut puta contra ius litigatoris pronuntiata, appellatione deserta, ea transibit in rem iudicatam perinde ac si appellatum non fuisset.

F I N I S.

INDEX RERVM ET VERBORVM MEMORABILIVM IN LIBRIS PARTITIONVM IVRIS PONTIFICII CONTENTORVM.

CVIVS PRIOR NVMERVS NOTAT LIBRVM, SECUNDVS TITVLVM, TERTIVS CAPVT, QVARTVS NVMERVM.

Porro locum in glossa notatum facile litera interlinearis textus indicabit.

A.



Abbates qui lib. 2. tit. 9. cap. 3. num. 5. abbatisa eod. abbatis dignitas post episcopum eod. gloss. abbatibus benedictio datur pro consecratione lib. 1. tit. 29. cap. 6. num. 3. abbatibus qua sunt prohibita in iurisdictione episcopi, & alibi, lib. 5. tit. 1. cap. 4. iuncta glossa. abbatia beneficium lib. 1. tit. 27. capit. 5. abbatisa electa quando prinetur iure, si non benedicatur intra annum, lib. 1. tit. 28. c. 4. abigeatus poena lib. 4. tit. 10. c. 8. abigeatus quid lib. 4. tit. 10. c. 2. nu. 6. abiuratio hereficos quomodo facienda, lib. 2. tit. 6. c. 8. an abiuratione quis exitet poenam

mortis & confiscationem bonorum, eo. glo. abolitio criminis rei & accusationis, quando impediatur repetitionem accusationis, lib. 5. tit. 9. c. 6. gloss. aborsus poena, lib. 4. tit. 13. c. 5. num. 8. aborsus & abortus in quo differant, lib. 2. tit. 3. c. 4. gloss. abortiuus partus non sunt sepeliendi in loco sacro, lib. 1. tit. 15. c. 7. litera h. absens non contumax non est iudicandus, lib. 5. tit. 14. c. 5. absentem nisi contumacem non licet accusare lib. 5. tit. 9. c. 5. absentes quos fructus prabendae ecclesiastica percipiant, lib. 1. tit. 27. c. 3. num. 3. absolutio a poena & culpa, lib. 4. tit. 16. cap. 9. in fine. absolutio ad cautelam, & absolutio cum reincidentia, lib. 4. tit. 16. c. 9. & ibi glossa. absol-